

RAPORTARE ȘTIINȚIFICĂ

FAZA DE EXECUȚIE NR. 3/2025

CU TITLUL DERULAREA PROIECTULUI

Titlul proiectului: Bursele NEC – Performanță în cercetare academică, consolidare instituțională – *Transnational histories of 'corruption' in Central-South-East Europe (1750-1850)*, 101098095 – TransCorr, PN-IV-P8-8.1-PRE-HE-ORG-2023-0055

Durata proiectului: 01/11/2023 – 31/12/2027

Durata fazei: 01/01/2025 – 31/12/2025

Obiectivele generale: În acord cu obiectivul general al instrumentului de finanțare, Colegiul Nouă Europă (NEC) utilizează resursele financiare disponibile prin acest program pentru continuarea și extinderea programului de burse de cercetare, întărind astfel performanța instituțională ce a permis câștigarea unor contracte de cercetare finanțate de European Research Council (ERC). Colegiul Noua Europă își propune să consolideze instituția pe liniile sale tradiționale de activitate și să contribuie la consolidarea sistemului românesc de cercetare, prin sprijinirea unor cercetători de valoare și prin intensificarea colaborării cu partenerii noștri internaționali. Menținerea contactelor cu specialiști și instituții de excelență din lume, creșterea vizibilității cercetării românești la nivel internațional și încurajarea inițiativelor bursierilor și alumnilor în elaborarea de proiecte de cercetare competitive sunt principalele obiective. Prezența și vizibilitatea bursierilor și alumnilor NEC la evenimente științifice de prestigiu pe plan național și internațional vor fructifica oportunitățile oferite de astfel de evenimente în dezvoltarea unor contacte și colaborări viitoare. Nu în ultimul rând, ne propunem diseminarea activităților științifice ale bursierilor și alumnilor NEC.

Obiectivele fazei de execuție: În anul calendaristic 2025, obiectivul principal a fost derularea activităților planificate, conform descrierii de mai jos.

Rezumatul fazei: Activitățile din cadrul proiectului au decurs în conformitate cu planificarea specifică, respectând totodată planul operațional al institutului. Această etapă a cuprins activități ce se încadrează în cele cinci tipuri de programe propuse de NEC pentru a fi finanțate:

1. Programul de burse postdoctorale își propune acordarea de burse postdoctorale pentru tineri cercetători din domeniile științelor umaniste și sociale. Programul se adresează atât cercetătorilor români (stabiliți în România sau a celor care doresc să se reîntoarcă în țară), cât și celor străini. Structura acestor burse este aceeași cu cea a celorlalte programe de burse găzduite de NEC, la fel și procedura de selecție a bursierilor. Selecția acestora a avut loc odată cu selecția tuturor bursierilor Colegiului Noua Europă, printr-un concurs de dosare anunțat public. Candidații admiși în a doua etapă a procesului de selecție au susținut un interviu (online) cu membrii Board-ului Academic internațional al NEC.

Intervalul calendaristic raportat în prezentul document (1 ianuarie – 31 decembrie 2025) cuprinde perioade din doi ani academici – primul, încheiat, al doilea, în curs de desfășurare – la NEC:

1 ianuarie – 31 iulie 2025 (7 luni din anul academic 2024/2025);

1 octombrie – 31 decembrie 2025 (3 luni din anul academic 2025/2026);

Pe durata celor doi ani academici au fost selectați 10 bursieri:

>Anul academic 2024/2025

- Maria Adamopoulou (Grecia) – 10 luni
- Andrea Umberto Gritti (Italia) – 10 luni
- Binyamin Hunyadi (Ungaria/ Israel) – 10 luni
- Dana Katz (SUA) – 10 luni
- Sabine Heidi Walther (Germania) – 10 luni

>Anul academic 2025/2026

- Michiel Meeusen (Belgia) – 10 luni
- Stefan Peychev (Bulgaria) – 10 luni
- Carl Rommel (Suedia) – 10 luni
- Justyna Aniceta Turkowska (Polonia/ Germania) – 10 luni
- Hannah Riedler (Austria) – 5 luni

TOTAL: 9 burse * 10 luni + 1 bursă * 5 luni

2. *Programul de organizare de grupuri de cercetare* urmărește consolidarea grupurilor de cercetare existente la NEC, oferind totodată și posibilitatea constituirii unor noi astfel de grupuri. Obiectivul principal este intensificarea contactelor cu specialiști și instituții de excelență din lume, creșterea vizibilității cercetării românești la nivel internațional și a numărului de publicații de înaltă calitate științifică. Se dorește, de asemenea, încurajarea inițiativelor bursierilor și alumnilor în elaborarea de proiecte de cercetare competitive la nivel național și internațional. În prezent, datorită programului de premiere instituțională, NEC susține activitatea a trei grupuri de cercetare:

Technology – Culture – Humanities (NEC–TECH, înființat în 2023);

Environmental Humanities (EH, înființat în 2024);

Politics, Legitimacy and Representation in Strained Societies (POLARIS, înființat în 2025).

Pe lângă cercetarea individuală, în cadrul acestor grupuri au fost organizate evenimente științifice cu caracter local, regional și internațional.

3. *Programul de prelegeri și profesori invitați, organizare de workshop-uri, seminare, conferințe* urmărește invitarea unor specialiști străini de renume internațional care să susțină prelegeri și seminare la NEC; organizarea și găzduirea de conferințe, seminare, workshop-uri pe teme importante și actuale pentru cercetarea socio-umanistă, cu participarea unor bursieri, alumni, cercetători români și străini.

4. *Programul de mobilități al bursierilor și alumnilor* urmărește încurajarea mobilității academice a bursierilor și alumnilor, facilitând participarea lor la evenimente științifice naționale și internaționale. Datorită acestui proiect, pot fi susținute financiar astfel de mobilități, ceea ce contribuie la consolidarea rețelei actualilor și foștilor bursieri – cercetători, profesori etc., totodată și a vizibilității bursierilor și alumnilor NEC la evenimente științifice de prestigiu pe plan internațional.

5. *Programul de cheltuieli logistice* are în vedere dotarea instituției cu aparatură performantă indispensabilă desfășurării activităților de cercetare și diseminare mai sus descrise, asigurând accesul liber la informație.

Descrierea științifică și tehnică, cu punerea în evidență a rezultatelor fazei și gradul de realizare a obiectivelor

Conform celor menționate mai sus, în **perioada ianuarie-iulie 2025**, în cadrul *programului de burse postdoctorale (1)* au fost finanțate bursele următorilor cercetători:

Maria Adamopoulou (Grecia) – 10 luni

Titlul proiectului: *Tangled Antennas: A Cold War History of Radio for Greek Migrants*

Data prezentării proiectului în cadrul seminarului NEC: 30 octombrie 2024

Proiectul și-a propus o cercetare a activităților stațiilor radio care au funcționat, în perioada Războiului Rece, pentru nevoile emigranților greci din Germania de Vest și a felului în care acestea diseminau forme de propagandă sau contra-propagandă.

După finalizarea bursei NEC, Maria Adamopoulou a derulat un stagiu de cercetare de 3 luni la Zukunfts Kolleg în Konstanz (Germania), bursă pe care a obținut-o prin rețeaua *Research Networking Visit*, în care Colegiul Noua Europă este partener. Acolo și-a continuat cercetarea pentru un nou proiect intitulat *Thessaloniki as a New Milan: shaping postwar urban imaginaries through migration (1960-1980s)*.

Andrea Umberto Gritti (Italia) – 10 luni

Titlul proiectului: *Economic Knowledge, Administrative Action and Social Change in the Ottoman Balkans, 1839-1878*

Data prezentării proiectului în cadrul seminarului NEC: 27 noiembrie 2024

Proiectul și-a propus cercetarea politicilor publice în istoria economică și socială a Balcanilor din secolul al XIX-lea, pornind de la procesele de modernizare din Imperiul Otoman.

În timpul bursei NEC, Andrea Umberto Gritti a susținut mai multe comunicări științifice:

“The Struggle for Financial Individualism: Economic and Social Benefits of Foreign Trade in the Ottoman Balkans in the Mid-Nineteenth Century,” *16th International Congress of Ottoman Economic and Social History*, Universitatea din București, 7-11 iulie 2025.

“Du village à l’usine : les travailleurs migrants ottomans entre sources et historiographie,” [From Village to Factory: Ottoman Migrant Workers Between Sources and Historiography] *6e Congrès des Études sur le Moyen-Orient et les Mondes Musulmans*, Universitatea din Strasbourg, 24-27 iunie 2025.

“Mirrors of the Governors: Receptions for Consuls and Provincial Politics in Mid-19th Century Salonica,” *Prestige and Historical Symbolism: Diplomatic Gifts in Central and Southeastern Europe (19th–21st Centuries)*, Universitatea din București, 7 mai 2025.

“Knotted and Twisted Threads: The Silk Supply Chains between the Balkans and Europe, Mid-Eighteenth Century to World War I(I),” *Un: chaining: Microhistories of Multi-Local and Global Manufacturing*, Muzeul Tehnologiei, Berlin, 3-5 aprilie 2025.

Binyamin Hunyadi (Ungaria/ Israel) – 10 luni

Titlul proiectului: *From a Major to a Minor Cultural Revolution: Yiddish Literature during the Ceaușescu Era (1965–1989)*

Data prezentării proiectului în cadrul seminarului NEC: 18 iunie 2025

Proiectul și-a propus o lectură critică a operelor literare scrise în idiș în perioada regimului ceaușist, urmărind să descopere, printre altele, în ce fel aceste creații literare au fost afectate de schimbările politice din România și modul în care aceste creații literare au fost percepute în afara țării.

Cercetarea sa s-a bazat pe investigații de arhivă, analize de text și contextualizări comparative în cadrul mai larg al producției literare evreiești din Blocul Estic. În perioada bursei, bursierul a obținut o serie de rezultate semnificative:

-scrierea și publicarea articolului științific “‘The Minor Cultural Revolution’ and Holocaust Remembrance in Romanian Yiddish Literature: The Case of Volf Tambur” în revista academică *Holocaust: Studii și cercetări*;

-studiul colecției Israil Bercovici aflat la Arhivele Universității din Potsdam; Israil Bercovici, o figură centrală a culturii idiș din România, a păstrat o corespondență detaliată și a colecționat multe materiale literare, teatrale și politice legate de viața culturală evreiască din România și din străinătate. Studiul colecției i-a oferit informații importante despre rețelele formale și informale dintre scriitori, editori și instituții idiș care au activat în România între 1965 și 1989.

-studiul arhivelor Centrului pentru Studiul Istoriei Evreiești din România – Wilhelm Filderman, București; Colecția centrului conține documente ale comunității evreiești din perioada postbelică, rapoarte interne ale Federației Comunităților Evreiești și publicații rare în limba idiș.

Dana Katz (SUA) – 10 luni

Titlul proiectului: *Courtly Ecologies in an Earthly Paradise: The Royal Parklands and Palaces of the Norman Kingdom of Sicily*

Data prezentării proiectului în cadrul seminarului NEC: 11 decembrie 2024

Proiectul a analizat construcția unui „peisaj” mediteraneean medieval, mai cu seamă parcurile regilor normanzi ai Siciliei din secolul al XII-lea, arhitectura acestor parcuri și sursele de apă. Cercetarea a urmărit și legătura dintre normanzii aflați la putere și populația musulmană majoritară.

În timpul bursei, Dana Katz a efectuat următoarele stagii de cercetare:

-consultarea lucrărilor lui Adolph Goldschmidt (1863–1944) la Staatsarchiv Hamburg;
Istoric de artă evreu, Goldschmidt a fost primul cercetător care a studiat palatele medievale din Palermo; planurile arhitecturale și studiile pe care acesta le-a întreprins rămân fundamentale în domeniu.

-consultarea arhivei istoricului William Heckscher (1904–1999) la Warburg Haus, Hamburg;
-cercetare la British Library, Londra;
-cercetare la Biblioteca Centrale della Regione Siciliana, Palermo;
-analiza unui fond de inscripții arabe la Museo Regionale Interdisciplinare Accascina di Messina, Messina.

În anul academic 2025/2026, Dana Katz este bursieră la Swedish Collegium for Advanced Study (SCAS) din Uppsala, Suedia, unde își finalizează cea de-a doua sa carte. Temele principale ale monografiei sunt ruinele, istoricitatea și materialitatea obiectelor, precum și concepțiile premoderne despre antichitate și timp.

Sabine Heidi Walther (Germania) – 10 luni

Titlul proiectului: *Pre-Christian Germanic Religions in Greek Sources*

Data prezentării proiectului în cadrul seminarului NEC: 16 octombrie 2024

Filolog specializat în studii scandinave, Sabine Heidi Walther a propus un proiect despre sursele clasice grecești cu privire la religiile germanice: *Pre-Christian Germanic Religions in Greek Sources*. Aceste surse sunt extrem de valoroase, oferind informații și despre triburile germanice din afara Scandinaviei.

În timpul bursei, Sabine Heidi Walther a efectuat un stagiu de cercetare la Leeds, Anglia, unde a avut următoarele rezultate:

-participare la Congresul Internațional de Medievalism, la Universitatea din Leeds, cel mai mare congres de acest tip din Europa;
Aici a prezentat lucrarea “Microcosm and Macrocosm in Old Norse Elucidarius and Beyond,” în cadrul sesiunii “Latin in the Scandinavian Middle Ages”.

-întâlniri cu cercetători medievaliști în timpul cărora au discutat despre progresul cercetărilor lor, dar și despre digitalizarea producției științifice;

-vizitarea muzeului orașului Leeds pentru analiza descoperirilor arheologice Yorkshire, regiune esențială pentru înțelegerea schimbului cultural dintre Scandinavia și lumea anglo-saxonă.

În **perioada octombrie – decembrie 2025**, patru dintre cei cinci bursieri selectați în noul an academic și-au demarat cercetările individuale conform proiectelor propuse:

Michiel Meeusen (Belgia) – 10 luni

Titlul proiectului: *Science and Society in the High Roman Empire*

Data prezentării proiectului în cadrul seminarului NEC: 12 noiembrie 2025

Proiectul își propune să exploreze interacțiunea dintre știință și societate în perioada Imperiului Roman, o perioadă crucială în istoria politică și intelectuală a lumii. Prin prezentarea unor studii de caz, acest proiect oferă perspective noi asupra științei antice, a modului în care aceasta era produsă și comunicată.

De la începutul bursei, Michiel Meeusen a avut următoarele rezultate:

-un articol în curs de apariție: “The Bodily Turn and Stoic Philosophy”, CAS Working Paper Series 16 (2025), 133-149;

-organizarea panelului “Health and Identity at the Personal and Communal Levels”, cu Aileen Das și Calloway Scott, în cadrul conferinței Society for Classical Studies, care va avea loc la San Francisco în perioada 7-10/1/2026.

Stefan Peychev (Bulgaria) – 10 luni

Titlul proiectului: *Fire and Water: The Hydrothermal Landscapes of the Balkans in the Age of Geological Travel, ca. 1500-1900*

Proiectul urmează a fi prezentat la NEC pe 17 decembrie 2025.

Proiectul studiază explorarea geologică a Peninsulei Balcanice, concentrându-se pe descrierile și analizele apelor termale realizate de botaniști și oameni de știință, de la începutul secolului al XVI-lea până la sfârșitul secolului al XIX-lea.

De la începutul bursei NEC, Stefan Peychev a avut următoarele rezultate:

-participare la proiectul cu finanțare UE, *DiverCity Tours: Rewalking Our Cities from a Multicultural Perspective* (octombrie 2025);

-prezentarea lucrării “Sofia’s Ottoman Heritage: Narratives, Sources, Monuments” în cadrul unei conferințe a proiectului mai sus menționat (Sofia, octombrie, 2025);

-prezentarea lucrării “Water and Culture: The ‘Typical’ Balkan Landscape in the Travel Literature of the Early Modern Period,” în cadrul dezbaterii *The Obscured Balkans*, la Institute for Balkan Studies, Sofia (noiembrie 2025).

Carl Rommel (Suedia) – 10 luni

Titlul proiectului: *Egypt as a Project: Dreamwork and future-making in President el-Sisi's New Republic*

Proiectul urmează a fi prezentat la NEC în 2026.

Cercetarea își propune o analiză antropologică a idealurilor care se transformă în „proiecte” în Egiptul contemporan. În timp ce bărbații cu o situație financiară modestă propun mici proiecte de afaceri pentru a obține profit și beneficii sociale, regimul susținut de armată derulează „proiecte” spectaculoase în deșert pentru a-și demonstra măreția și ambițiile de dezvoltare națională. Pe baza unor studii etnografice de teren, a analizei mass-media și a datelor istorice, cercetarea va analiza efectele sociale, economice și politice ale acestor „proiecte”. În timpul bursei, Carl Rommel își propune să finalizeze manuscrisul unei cărți ce are ca teme principale masculinitatea și guvernarea autoritară.

De la începutul bursei, Carl Rommel a avut următoarele realizări:

-comunicarea “When failure is not called: reflections on projects in an Egyptian desert town”, prezentată la conferința anuală a American Anthropological Association, în New Orleans, Louisiana, pe 19-23 November 2025;

-publicarea articolului “New Republic animated by ghosts: ethnographic reflections on project-making in an ‘open’ Egyptian desert city”, în *Third World Quarterly*, 1–21.

<https://doi.org/10.1080/01436597.2025.2577733>

Justyna Aniceta Turkowska (Germania) – 10 luni

Titlul proiectului: *Brokers of Change: Geological Experts in West Africa and Mapping of the Postcolonial Order in the 1960s-1970s*

Proiectul urmează a fi prezentat la NEC în 2026.

Întrebările cele mai importante în timpul procesului de decolonizare a Africii, după Al Doilea Război Mondial, au fost: care sunt resursele naturale cu relevanță globală din punct de vedere industrial pe care țările Africii sub-sahariene le dețin, ce resurse pot fi exploatate, cine poate beneficia de exploatarea lor, și ce ar însemna o cooperare internațională la scară largă în logica Războiului Rece? În acest sens, Ghana, ca favorită a lumii în curs de dezvoltare, a devenit centrul analizelor geologice și un loc unde se întâlneau interese și actori diverși, mulți dintre ei venind din Estul socialist. Proiectul își propune o analiză a relației dintre materiile prime și putere, a modului prin care exploatarea zăcămintelor minerale din Ghana a influențat dinamica relațiilor internaționale.

În luna noiembrie 2025, Justyna Aniceta Turkowska a avut următoarele rezultate:

-organizarea conferinței „Entanglements of Scales and Spheres in History. Between the Local, Regional, Global and Planetary”, la Universitatea din Bielefeld, în perioada 14-15 noiembrie 2025;

-participare la ASEEES Convention 2025, Washington, DC cu lucrarea *Maps and the Shaping of the Image of Africa or How the Non-Existent Mount Kong Lies in Poland*, parte din panelul *Law, Landscapes, and Legitimacy: Polish Professionals and the Conquest of Africa*, în perioada 20-23 noiembrie 2025;

-stagiul de cercetare la Arhivele din Ottawa, Canada.

Hannah Riedler (Austria) – 5 luni

A cincea bursieră a programului de premiere instituțională, Hannah Riedler, urmează să își înceapă bursa la NEC în data de 1 martie 2026. Titlul proiectului ei este *The Unwanted Union. The Romanian Unification Process in Moldavia in a Pan-European Context 1859-1918*.

O componentă importantă a proiectului de premiere instituțională o constituie *grupurile de cercetare* (2). Prin susținerea financiară a acestora sunt încurajate inițiativele bursierilor în elaborarea unor noi proiecte de cercetare (în mod ideal de tipul celor ERC). Bursierii pot invita cercetători, pot organiza evenimente științifice și au posibilitatea de a participa la conferințe. Astfel se asigură diseminarea rezultatelor cercetării și accesul la mediul academic internațional. Coordonatorii grupurilor de cercetare organizează întâlniri regulate, fie sub forma unor evenimente publice, fie interne, de lucru.

Grupul de cercetare format în anul 2023, *Technology – Culture – Humanities* (NEC-TECH), și-a continuat activitatea și în anul 2025, în parteneriat cu The Institute for Logic and Data Science (ILDS) din București.

Coordonatori:

Andreea Eșanu, NEC Alumna, coordonatoarea publicațiilor NEC și lector la Facultatea de Filozofie a Universității din București

Răzvan Nicolescu, NEC Alumnus

Membri:

Alec Bălășescu, profesor asociat, Universitatea Royal Roads, Canada

Alexandru Dincovici, NEC Alumnus, lector, Universitatea din București și Școala Națională de Studii Politice și Administrative (SNSPA), București

Cristian Ducu, Director al asociației *Centre for Advanced Research in Management and Applied Ethics* (CARMAE)

Florin Gogianu, Doctorand, Universitatea Babeș-Bolyai; cercetător, Bitdefender

Laurențiu Leuștean, profesor, Universitatea din București; președinte, ILDS

Andrei Sipoș, profesor asociat, Universitatea din București; cercetător, Institutul de Matematică „Simion Stoilow” al Academiei Române; membru în board-ul executiv, ILDS

Cătălin Țăranu, cercetător, Colegiul Noua Europă

Larisa Gogianu, cercetător, Universitatea din București

Petrișor Ivan, doctorand, Universitatea din București

Membrii grupului se întâlnesc periodic la NEC și organizează întâlniri cu diferiți invitați. Printre altele, sunt analizate dintr-o perspectivă interdisciplinară consecințele sociale ale noilor tehnologii, cu accent pe dezvoltările din zona Inteligenței Artificiale (IA). Prezentăm mai jos lista articolelor/ cărților care au reprezentat subiectul dezbaterilor NEC-TECH în 2025:

- Imre Lakatos, „Falsification and the methodology of scientific research programmes”

- Peter L. Forberg, „From the Fringe to the Fore: An Algorithmic Ethnography of the Far-Right Conspiracy Theory Group QAnon”

- Gürol Irzik and Faik Kurtulmus, „What is epistemic public trust in science? ”
- Alan Turing, „Computing Machinery and Intelligence”
- Jamie Susskind, *Digital Republic* (chapters IV, V) (Bloomsbury, 2023)
- Luciano Floridi and Anna Ascani, „Augmented democracy in action: AI systems for legislative innovation in the Italian parliament” (Minds & Machines, 2025)
- BaHammam AS, „Balancing Innovation and Integrity: The Role of AI in Research and Scientific Writing”. Nat Sci Sleep. 2023
- Gilles E. Gignac, „The AI attribution gap: Encouraging transparent acknowledgment in the age of AI”, *Intelligence*, 108, 2025
- Alexandru Bălășescu, *Climate Change in the Age of Artificial Intelligence. Nature, Culture and the Politics of Technology* (Springer, 2025)

Cristian Ducu, Director al asociației *Centre for Advanced Research in Management and Applied Ethics* (CARMAE), membru al grupului de cercetare NEC-TECH, a primit bursă lunară în perioada 1.03.2024–31.07.2024, respectiv 1.10.2024–31.01.2025.

De asemenea, de la data de 1 martie 2025, o nouă bursă lunară a putut fi acordată pentru o perioadă de 5 luni, antropologului Răzvan Nicolescu, unul dintre coordonatorii grupului NEC-TECH.

Înființat în anul 2024, grupul de cercetare *Environmental Humanities* (EH) și-a continuat de asemenea activitatea.

Membri:

Cosmin Koszor-Codrea, NEC Alumnus; bursă de cercetare în perioada 1.10.2024–31.07.2025 și 1.10–31.12.2025

Cosmin Minea, NEC Alumnus; bursă de cercetare în perioada 1.10.2024–31.07.2025 și 1.10–31.12.2025

Valeska Bopp-Filimonov, profesor de studii romanice la Universitatea Friedrich Schiller din Jena (Germania); bursă de cercetare în perioada 1.10.2024–31.07.2025

Adrian-Nicolae Furtună, doctorand, Institutul de cercetare a calității vieții, Academia Română; bursă de cercetare în perioada 1.10-31.12.2025.

Prezentăm mai jos lista evenimentelor (online) organizate în anul 2025:

(1) *The Socialist Reeds. Transnational Plant Lives and Technologies in the Danube Delta*, Călin Cotoi, Profesor la Universitatea din București – 27 ianuarie 2025

(2) *More than a Border. Forests in the Early Modern Carpathians*, Kata Tóth, Universitatea din Vienna – 4 martie 2025

Membrii grupului de cercetare au organizat de asemenea mai multe întâlniri de lucru, având ca scop, printre altele, elaborarea unui proiect pentru o candidatură în cadrul competiției ERC *Starting Grant* în viitorul apropiat.

În cadrul programului de premiere instituțională a beneficiat de o bursă lunară și alumna NEC Camelia Crăciun, conferențiar în cadrul departamentului de Studii Iudaice al Universității din București. În perioada martie – iulie 2025, respectiv octombrie – decembrie 2025, a avut astfel posibilitatea să demareze documentarea pentru eventuala constituire a unui grup de cercetare, respectiv pentru inițierea unui nou proiect cu finanțare internațională. Acesta ar urma

să completeze proiectul desfășurat în perioada 2021 – 2023, *Yiddish Culture in Interwar Romania (1918-1940)*, finanțat de UEFISCDI și derulat de Colegiul Noua Europă. Proiectul ar intenționa să explice popularitatea paradoxală de care teatrul idiș, în special trupele străine aflate în turneu, se bucurau în rândul publicului neevreiesc din Europa de Est și Centrală, în mare parte fără cunoștințe de limbă idiș. Proiectul ar urmări, totodată, și impactul semnificativ pe care teatrul idiș l-a avut asupra culturii și elitei locale într-o perioadă caracterizată de un antisemitism fluctuant.

Menționăm câteva dintre publicațiile Cameliei Crăciun în 2025:

- Camelia Crăciun și Irina Nastasă, Valentin Săndulescu, Francisca Solomon, *Yiddish Culture in Interwar Romania (1918-1940)*, CEU Press, 2025

- Camelia Crăciun (coord.), Irina Nastasă-Matei, Valentin Săndulescu și Francisca Solomon (editori), *Cultura idiș în România interbelică (1918-1940)*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2025

- Articolul *Literatură idiș* în Muguraș Constantinescu, Raluca-Nicoleta Balațchi, Daniela Hăisan (coordonatori), *O istorie a traducerilor în limba română în secolul XXI – 2000-2025*, ITLR, vol. IV, Editura Academiei Române, București, 2025

- Mendelev Moise Sforim, *Fișke șchiopul*, prefată, note explicative și ediție îngrijită de Camelia Crăciun, Editura Hasefer, București, 2025

Grupul de cercetare *Politics, Legitimacy and Representation in Strained Societies* (POLARIS) s-a constituit în octombrie 2025. Membrii acestui grup sunt alumni NEC, care își propun să cerceteze crizele democrațiilor de azi și ale societăților din ce în ce mai segregate și polarizate.

Membri:

Camil Pârvu, NEC alumnus, conf. univ. dr., Universitatea din București

Alexandru Volacu, NEC alumnus, conf. univ. dr., Universitatea din București

Adelin Costin-Dumitru, NEC alumnus, asist. univ. dr., Universitatea Politehnica din București

Prima dezbatere publică în cadrul grupului s-a intitulat *Polarizarea politică* și a avut loc pe 19 noiembrie 2025. Membrii grupului, alături de bursieri NEC și profesori universitari, au dezbătut cartea *Uncivil Agreement: How Politics Became Our Identity* (University of Chicago Press, 2018) de Lilliana Mason.

3. Programul de prelegeri și profesori invitați, organizare de workshop-uri, seminarii, conferințe are în vedere organizarea și găzduirea de conferințe, seminarii, workshop-uri pe teme importante și actuale pentru cercetarea socio-umanistă, cu participarea unor bursieri, alumni, cercetători români și străini.

Mathieu Grenet, profesor de istorie la Universitatea Toulouse – Jean Jaurès, a susținut o conferință intitulată *A House for the Nation? Consulates, Cities and Sovereignty in the Early Modern Mediterranean, 16th-18th Centuries*, pe data de 11 iunie 2025. Acest eveniment a marcat o nouă colaborare între programul de premiere instituțională și grupul de cercetare găzduit de NEC *Reflections on the Political and Social History of the 18th and 19th Centuries in Romania* (GRiPs). Dezbateră a avut ca punct de pornire instituția „consulatului” și felul în care acesta este considerat fie un spațiu privat, fie unul public, fie o insulă de suveranitate într-o țară străină, protejată de statutul său extrateritorial etc. Prin intermediul consulatelor pot fi observate realități locale, pot fi analizate relații internaționale și fenomenele migrațiilor, de la sfârșitul Evului Mediu până în prezent.

Workshopul internațional *Romania as a Global Cold War Actor in Politics and Culture* a marcat o altă colaborare reușită, de această dată între Maria Adamopoulou (bursieră în cadrul programului de premiere instituțională) și Daniel Filip-Afloarei (bursier *Ștefan Odobleja*). Cei doi au organizat evenimentul din data de 9 iulie 2025, la care au participat foști bursieri NEC și alți invitați internaționali (Alexandra Bardan, Corina Doboș, Anna Graf-Steiner, Bogdan Iacob, Wanda Jarzabek, Agnieszka Kiszteńska-Węgrzyńska, Adrian Matus, Pascal Pechlivanis, Caterina Preda). A fost analizat rolul României ca actor important pe scena globală a Războiului Rece.

Pe 3 decembrie 2025, alumna NEC Maria Rybakova a susținut prezentarea *The Hidden World of Quaternity: Jung, Brâncuși, and the Crimes of Despair* în cadrul seminarului NEC. Ea s-a aflat în București pentru lansarea cărții sale, *Cuaternitate. Patru nuvele din Carpați* (Junimea, 2025), care a avut loc la Târgul de carte Gaudeamus 2025.

Programul de mobilități ale bursierilor și alumnilor (4) urmărește încurajarea mobilității academice a bursierilor și alumnilor, facilitând participarea acestora la evenimente științifice internaționale. Bursierii beneficiază de un stagiu de studiu în străinătate la instituții alese de ei, în funcție de interesele de cercetare individuale.

În luna februarie 2025, Maria Adamopoulou a fost plecată la Atena pentru a efectua un stagiu de cercetare la arhivele ASKI, Contemporary Social History Archives, cea mai importantă instituție arhivistică dedicată istoriei mișcărilor politice și sociale din Grecia, cu un accent special pe istoria politicilor de stânga.

Andrea Umberto Gritti și-a petrecut stagiul de cercetare la Institutul Leibniz pentru Studii Est și Sud-Est Europene din Regensburg, în perioada 3–21 februarie 2025. Materialele la care a avut acces au fost extrem de valoroase pentru cercetarea sa referitoare la culturile și practicile administrative otomane. A avut, de asemenea, ocazia să discute cu cercetători din domeniul său de interes, primind sugestii valoroase pentru proiectul din cadrul bursei de la NEC. Pe data de 20 februarie a susținut o prezentare intitulată *Producing for Export in the Late Ottoman Balkans: Trends, Knowledge, Resistances*.

Binyamin Hunyadi a ales să plece în luna iunie 2025 la Berlin și Potsdam, unde și-a aprofundat cercetarea despre rețelele literare idiș din perioada României comuniste. S-a concentrat în special pe corespondența profesională și personală păstrată în Colecția Israil Bercovici de la Universitatea din Potsdam, dar și pe alte resurse consultate la Staatsbibliothek din Berlin. A avut astfel acces la publicații în limba germană despre scriitori etnici germani din România, materiale pe care nu le-ar fi putut studia la București. Pe lângă activitatea de cercetare, a participat la seminarele de cercetare ale departamentului de studii iudaice din cadrul Universității din Potsdam. A discutat cu cercetători din domeniul său de interes despre

metodologii diverse, abordări transnaționale, postcoloniale sau orientate spre memorie – toate acestea dovedindu-se extrem de utile pentru cercetarea sa.

În perioada 20 aprilie – 20 mai 2025, Dana Katz și-a petrecut stagiul de cercetare în mai multe centre universitare, arhive și biblioteci din Germania, Anglia, Spania și Italia: Staatarchiv Hamburg, Asia Africa Institute Library, University of Hamburg, Warburg Haus Archive and Library, Escuela de Estudios Árabes, Spanish Research Council (CSIC), Granada, Muzeul Arheologic din Madrid, Biblioteca Centrală din Palermo. A vizitat de asemenea diferite muzee și situri arheologice de interes pentru proiectul său de cercetare.

Sabine Heidi Walther a ales să participe la prestigiosul Congres Medieval Internațional, organizat anual la Leeds, în Anglia. Anul acesta, evenimentul s-a desfășurat în perioada 7–10 iulie 2025. Sabine Heidi Walther a participat la trei prelegeri principale și la 12 sesiuni, fiecare cuprinzând trei sau patru lucrări. A moderat de asemenea o sesiune intitulată *Learning and Practicing Magic in Old Norse Literature* și a susținut prezentarea *Microcosm and Macrocosm in Old Norse Elucidarius and Beyond* în cadrul sesiunii *Latin in the Scandinavian Middle Ages*. Pe lângă participarea activă la congres, a avut ocazia să ia parte la întâlniri strategice cu cercetători în domeniul studiilor medievale și să discute despre *digital humanities* în acest domeniu de cercetare. A profitat de această deplasare și pentru a vizita Muzeul din Leeds unde se află o importantă colecție arheologică din regiunea Yorkshire. Această regiune este deosebit de interesantă pentru domeniul său de activitate datorită rolului istoric de zonă de contact între culturile scandinave și anglo-saxone/anglo-normande.

Dintre bursierii anului 2025-2026, Justyna Aniceta Turkowska a efectuat o călătorie de cercetare la arhivele din Ottawa, Canada, unde a consultat documente importante pentru proiectul său, *Brokers of Change: Geological Experts in West Africa and Mapping of the Postcolonial Order in the 1960s-1970s*

Stagiile de cercetare ale celorlalți bursieri care beneficiază de programul de premiere instituțională vor fi efectuate în cursul anului calendaristic viitor.

Și membrii grupului de cercetare *Environmental Humanities* (EH) au participat la mai multe conferințe internaționale cu finanțare din acest program. În luna mai 2025, Cosmin Koszor-Codrea, Cosmin Minea și Valeska Bopp-Filimonov au fost prezenți la conferința internațională *Voices and Silences: 50 Years of the Society for Romanian Studies*, organizată de Universitatea Babeș-Bolyai la Cluj. Acolo au organizat un panel intitulat *Trees, Plants, Animals and Mountains. Environmental History of Romania in the Early 20th Century*, în cadrul căruia au susținut comunicări.

Tot în luna mai, Cosmin Minea a fost invitat la IOS Regensburg – Leibniz-Institut für Ost- und Südosteuropaforschung, datorită parteneriatului existent între această instituție și Colegiul Noua Europă. A avut astfel ocazia să prezinte proiectul grupului de cercetare EH în cadrul discuțiilor cu ceilalți cercetători și să susțină o prezentare: *Restorations of Architectural Monuments and the Politics of Heritage in Romania and Serbia in the Late 19th Century*.

În perioada 18–22 august 2025, Cosmin Koszor-Codrea a participat la conferința internațională *Climate Histories*, organizată de European Society for Environmental History la Uppsala, unde a susținut o prezentare intitulată *Nature between Imperialism and Nation-State Practices: A Transnational History of Nature Protection in Hungary and Romania, 1900-1940*. Tot în cadrul aceleiași conferințe, a participat la lansarea cărții *Flowing Progress. Transforming*

the Danube Through Infrastructure, coordonată de Luminița Gâtejel și Ștefan Dorondel. La această conferință a susținut o prezentare și Cosmin Minea: *Trees and Wooden Churches in Interwar Transylvania*.

Cosmin Minea și Cosmin Kozor-Codrea au organizat un panel care a fost acceptat la conferința anuală ASEES, Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (57th Annual Convention), eveniment ce s-a desfășurat în perioada 20–23 noiembrie 2025 la Washington DC. Panelul s-a intitulat *Mountains in Transition: Tracing the Environmental History of the Southeastern Carpathians Mountains*, iar Cosmin Kozor-Codrea a susținut prezentarea *Preserving the Carpathians: A Transnational History of Nature Protection Movements in the Southeastern Carpathian Mountains up to the Interwar Period*.

Nu în ultimul rând, Cosmin Kozor-Codrea a efectuat o călătorie de cercetare la Arhivele din Drobeta Turnu-Severin în decembrie 2025. Acolo, el a studiat fondul de documente „Ocolul Silvic Turnu Severin”, Nr. Inventar 45, cu privire la măsurile luate de CAPS privind instrucțiunile referitoare la modul de procedură în amenajarea pădurilor statului, rapoartele, procese-verbale și actele estimative privind delictele silvice. Tot aici a studiat fondul de documente cu privire la reclamațiile localnicilor împotriva pădurarilor și brigadierilor, cu scopul de a înțelege impactul legii silvice asupra comunității rurale și formele de protest ale acestor comunități, dar și impactul asupra mediului în urma incendiilor forestiere. De asemenea a consultat fondul numit „Colecția de Documente” Nr. Inventar 67 pentru a documenta activitatea Fabricii de Var din Băile Herculane și Fabrica de Ciment și Cariera din Gura Văii, pentru a stabili efectele acestora asupra mediului, de altfel aceste fabrici fiind invocate de către botaniștii interbelici ca motiv pentru stabilirea unei arii protejate pe valea Cernei.

Concluzii

Faza de execuție a proiectului s-a desfășurat cu succes, în conformitate cu planul operațional al institutului. Considerăm că obiectivele au fost atinse, iar activitățile vor continua în anii următori. Prin acest program, Colegiul Noua Europă urmărește intensificarea contactelor cu specialiști și instituții de excelență din lume, creșterea vizibilității cercetării românești la nivel internațional și a numărului de publicații de înaltă calitate științifică, încurajarea inițiativelor bursierilor și *alumnilor* în elaborarea de proiecte de cercetare competitive.

Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Valentina Sandu-Dediu

Rector, Colegiul Noua Europă

NEW EUROPE COLLEGE

Str. Plantelor 21, București 023971

Tel.: (+4) 021 307 99 10; e-mail: nec@nec.ro; www.nec.ro